

LUONNOS

Ketterät hankinnat

Avoin Ohjelmistokehitys: Peter Lunberg
Hankinta-asiantuntija: Mikael Vakkari

Mitä ketterät hankinnat ovat?

- Hankintaprosessissa ei ole oikoteitä – prosessia määrittävät hankintalaki ja kaupungin hankintaohjeet sekä hallintokäytännöt
- Ketterä hankinta tarkoittaa käytännössä hankintaprosessia, joka viedään läpi hallitusti ja sääntöjenmukaisesti huomioiden myös välttämätön hallinnollinen prosessi hankinnan rinnalla
  - Ketteryys saavutetaan tekemällä ja dokumentoimalla asiat oikein tarkoituksenmukaisissa hyvin valmistelluissa vaiheissa jolloin voidaan välttää viivästyksiä ja ”yllätyksiä”
  - Ketterää menettelyä tukevat valmiit dokumenttipohjat, vaiheistettu prosessi ja vaiheiden dokumentointi osana hallinnollista menettelyä
- Ketterän (ja avoimen) ohjelmistokehityksen yhteydessä hankinnan painopiste hankintaprosessin nopeassa hallitussa läpiviennissä ja tilauksen tarkoituksenmukaisuudessa
  - Perinteisessä hankinnassa kesto tavanomaisesti kuukausia
  - Ketterän hankintaprosessin läpivienti kestää yleensä 2 – 4 viikkoa; varsinainen kesto vaihtelee tapauskohtaisesti ja riippuu myös hankinnan kokonaiskustannuksista

Miten hankitaan ketterästi?

Avoimen ohjelmistokehityksen puitesopimus

- ”Ketteryys” mahdollista, koska koko puitejärjestelyn hankintaprosessi on ohjeistettu, vaiheistettu, määritelty ja dokumentoitu, lisäksi sitä tuetaan valmiilla dokumenttipohjilla ja hankintavalmistelua sekä hallinnollista valmistelua tehdään etupainotteisesti
  - Helsingin kaupungin ketterät ICT-hankinnat tehdään pääsääntöisesti AOK:n puitesopimuksesta
  - AOK:n puitesopimus mahdollistaa myös pienhankinnan ilman minikilpailutusta, jos hankinnan kokonaiskustannus jää alle kynnyksarvon (60k€)
  - Keskeistä seurata tilatun työn toteutumista ja kehitystyön kokonaiskustannuksia
- Ei hankita valmista tuotetta, hankitaan (ohjelmointi)työtä (= henkilöresursseja)
  - Ei arvioida hankinnan kohteen laatua (arvioitu jo puitejärjestelyssä) – kilpailu tapahtuu hinnalla; yksinkertaista vertailla, pienhankinnan (alle 60k € ilman minikilpailutusta) hinnat kiinteitä
  - Laskutus aina toteutuman mukaan; työmäärät perustuvat parhaaseen arvioon joita tarkistetaan työn edetessä, ts. sitoudutaan ostamaan vain tehty työ, ei kiinteää ”työmäärää”, eli...
  - ...ei ”avata piikkiä” toimittajalle tilaamalla ennalta määritelty kiinteä kokonaisuus; edetään ja ostetaan aina tarpeen mukaan (priorisoitu tuotteen kehitysjono); suunnittelumallissa tavoitteena varautua ostoihin etukäteen ja välttää ylimääräisten työtuntien hankintaa tai lisähankintoja
  - Vaikeasti ennakoitaviin lisätöihin tai korjauksiin varaudutaan optioilla – ei keskeytyksiä työhön
- Ketterä hankinta: nopea, vaiheistettu ja ohjeistettu prosessi ja tarpeeseen perustuvat työn ostot ja keskeytyksiä ehkäisevä etupainotteinen hankintojen suunnittelu

Ketterä hankinta eroaa ketterästä ohjauksesta

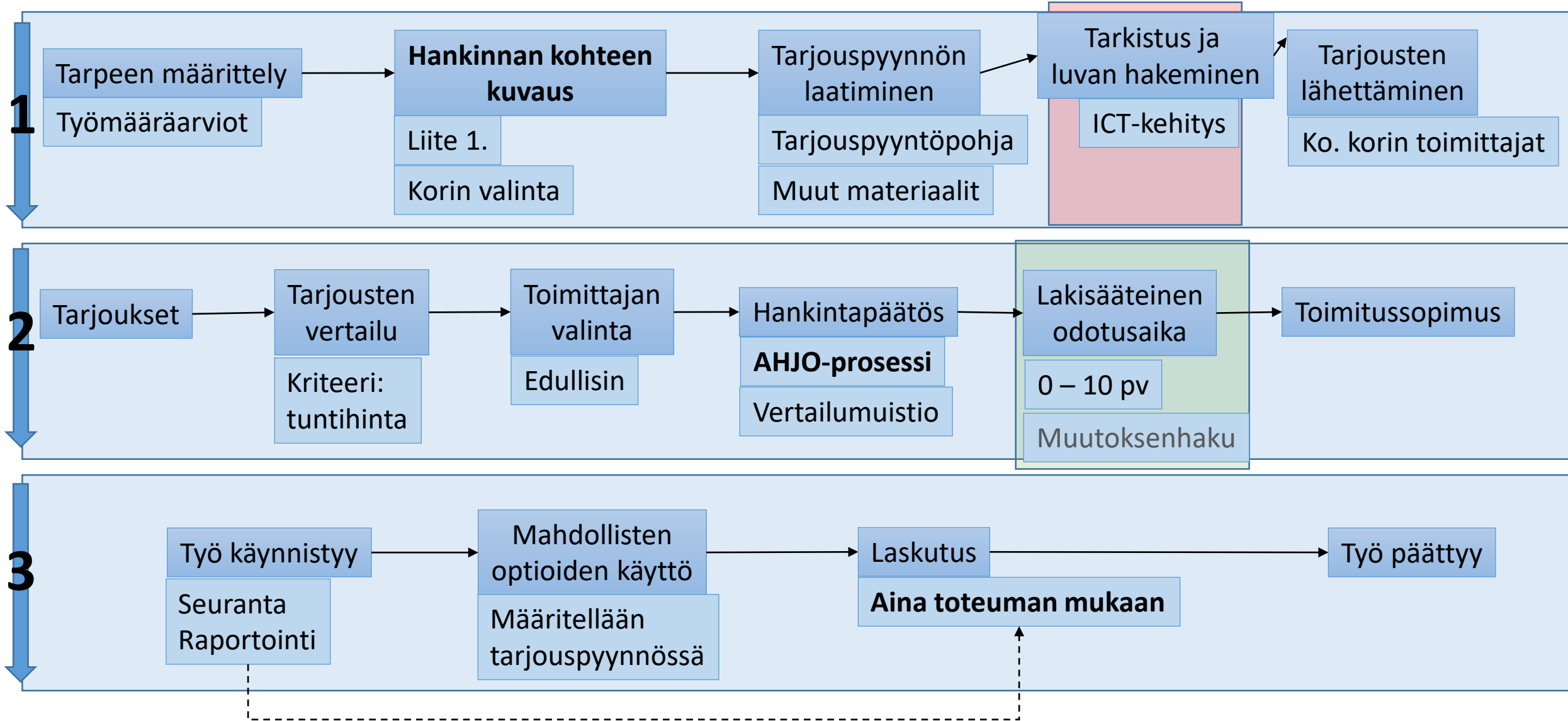
- Ketterä kehittäminen ei automaattisesti tarkoita ketteriä hankintoja mutta ketterän hankintamenettelyn joustavuus tukee (kehitys)työtä
- Ketterää kehitystä ja sen ohjausta voidaan tehdä myös osana perinteistä hankintaa
  - Tällöin hankinta tehdään perinteisesti eli ostetaan ennalta määritelty lopputulos
  - Määrittelyjen sisällä toimittaja ja tilaaja voivat halutessaan sopia iteratiivisesta toimituksesta, jossa lopputuloksia katselmoidaan usein ja opitaan palautteesta jo projektin aikana
    - Esim. AHJO 2.0:n toteutus
  - Tässä toimintatavassa ei kuitenkaan ole kyse varsinaisesti ketterästä hankinnasta

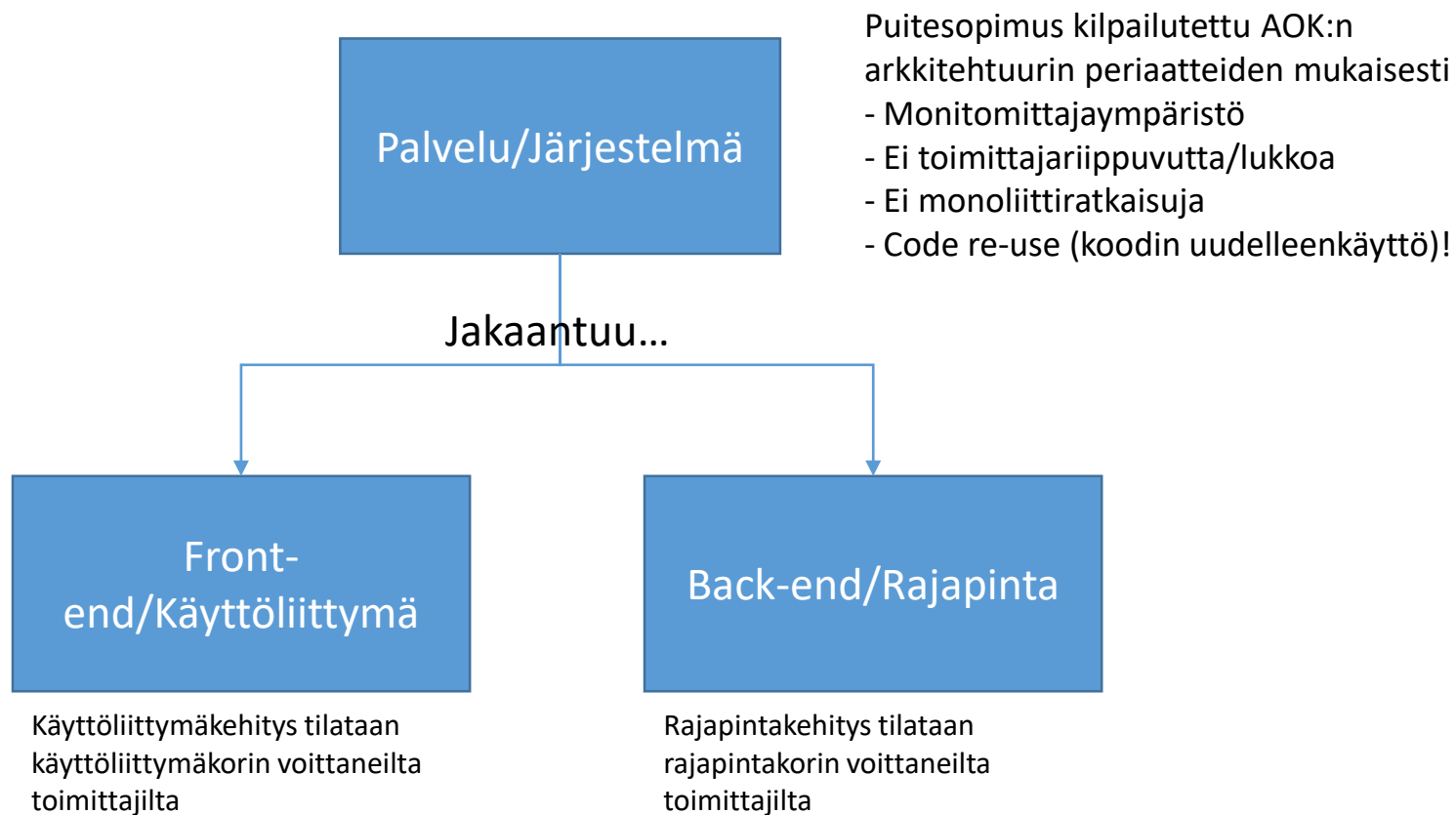
Hankinnoissa noudatettavat yleisperiaatteet

- Noudatettava hankintalakia (108/2016) ja kaupungin hankintaohjetta
  - Kaupungilla hankintoja ohjeistava hankintakäsikirja
- ICT-hankinnoissa tulee noudattaa kaupungin Tietotekniikkaohjelman periaatteita
  - Kehittämistä ja kehittämishankkeita ohjeistaa yksityiskohtaisemmin kehittämismenetelmät – KEHMET
- Hankinnat toteutetaan hyödyntäen hankintakeskuksen ja oikeuspalveluiden asiantuntemusta
- Pyrittävä lähtökohtaisesti hyödyntämään olemassa olevia puitesopimuksia
  - 1) Minikilpailutus esim. osaamiskeskuksen ja / tai AOK:n puitesopimuksista
  - 2) Tavanomainen kilpailutus mikäli sopivaa puitesopimusta ei ole
  - 3) Hankintojen kansallinen kynnysarvo 1.1.2017 lähtien 60,000 €
- Tulee käyttää kaupungin soveltuvia olemassa olevia (vapaita) resursseja
  - Ei tarkoituksenmukaista hankkia resursseja hankekohtaisesti, jos kaupungilla jo on niitä (esim. alustat, työkalut, infrastruktuuri ym.)
- Hankkeelle tulee laatia hankintasuunnitelma / -malli hanketta käynnistäessä
  - Eli miten, mitä ja koska hankintaan

”Ketterä” hankintaprosessi (AOK:n puitejärjestelystä)

AOK arkkitehtuurimalli

PHP	
Nord Software	68,00 €
Druid	95,00 €
Wunderkraut Finland	96,00 €
Codento	98,00 €
Käyttöliittymä	
Nord Software	72,00 €
Fast Monkeys	75,00 €
Nitor Creations	87,00 €
Siili Solutions	90,00 €
Codento	98,00 €
Rajapinta	
Fast Monkeys	75,00 €
Anders Innovations	80,00 €
Haltu	85,00 €
Codento	89,00 €
Popparazzis Kooditimi	95,00 €

HUOM! Hankinnan kynnysarvo (60,000 €) / kori

Mitä ketteryys on / miksi ketterästi?

- Perustuu kehittämismallille: kokeilu (selvitys + alfa) – beta – ylläpito
- Tavoitteena edetä hallittavissa kokonaisuuksissa, jotka täydentävät aina seuraavaa kokonaisuutta
- Kokeilun jälkeen voidaan tehdä päätös varsinaisesta toteutuksesta – vaikuttaa myös ko. toteutuksen hankintaan
  - Ei hankita kokonaisuuksia joiden sisältöä tai vaatimuksia ei tunneta
  - Kustannusten ja työn hallinta helpompaa
- **Kokeilu ensin, investointi tuoreen informaation pohjalta!**
  - Kokeilu painottuu pitkälti käyttöliittymäkerrokseen (POC)
  - Varsinaisessa toteutuksessa keskitytään back-endiin

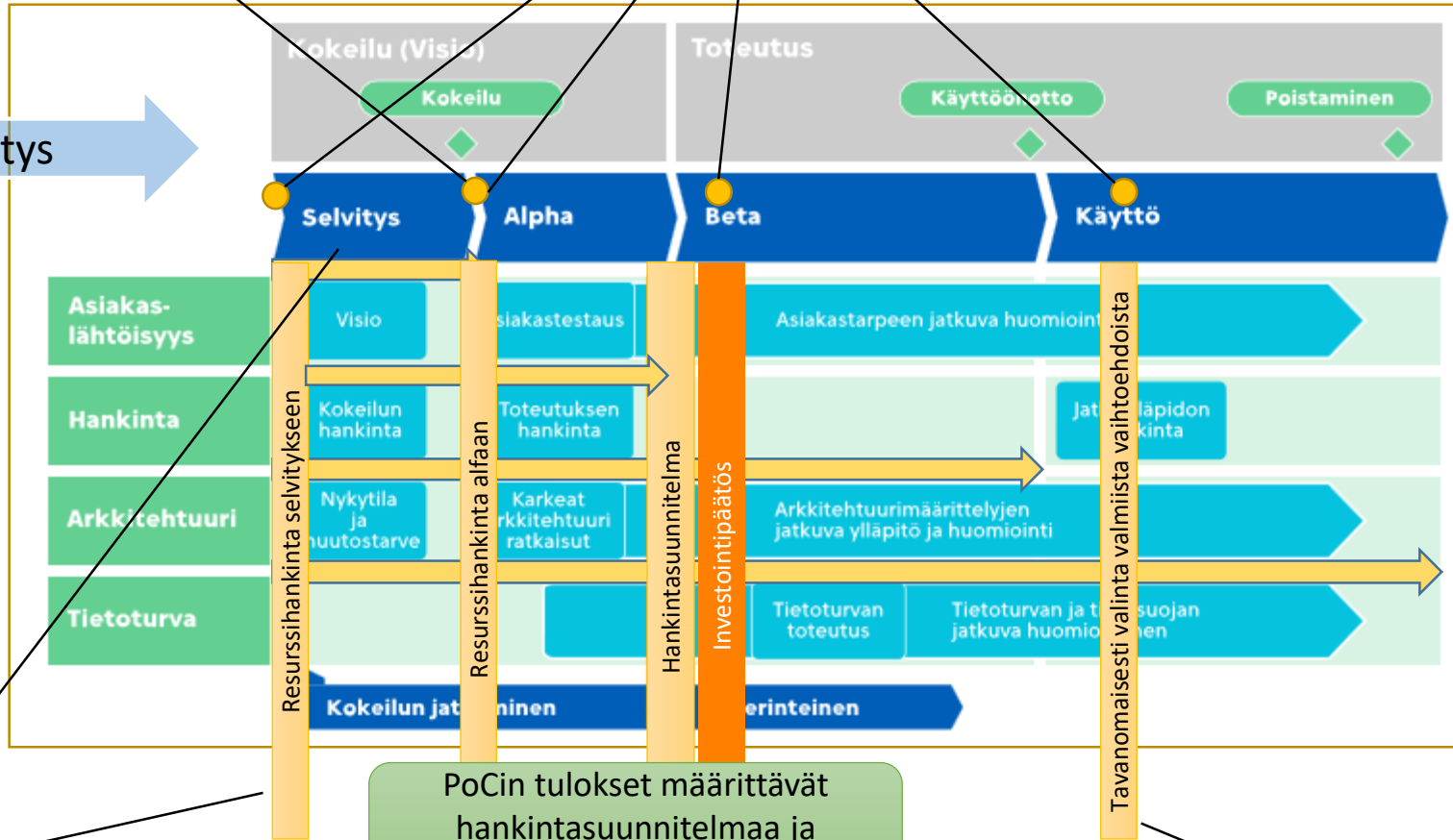

- Oma kehitys
- Ostetaan kehitys
- Valmisohjelmisto

Mahdolliset hankinnat (ml. hankintapäätökset)

Katkaisupisteet (hankkeen keskeytys tarvittaessa)

Esiselvitys

PoCin tulokset määrittävät hankintasuunnitelmaa ja lopullista toteutusta

Olemissa olevien resurssien kartoitus

- "Oma"
- SaaS
- PaaS
- (IaaS)